

به وقت تفکر

در خانه همگام با مدرسه

درس نامه

مطالعات اجتماعی پنجم دبستان

فصل ۴ (زیارت مکان های مقدس)

درس ۱۵ (بازگشت از سفر حج)

دبستان پسرانه دکتر قریب منطقه ۱۸ آموزش و پرورش تهران

سال تحصیلی : ۹۸-۹۹

۱- حج یکی از مهمترین فروع دین اسلام است که مسلمانان در دهه ی اول آخرین ماه قمری به مسجد الحرام در شهر مکه عربستان سعودی رفته و مراسم خاص آن را به جا می آورند هر مسلمان در صورت دارا بودن شرایط خاص ، مکلف است حداقل یکبار در طول عمر خود آن را انجام دهد .

حج نخستین بار در دین ابراهیم انجام شد.

۲- مهم ترین شهر های مقدس مسلمانان جهان در کشور عربستان مکه و مدینه نام دارد.

۳- مکه از شهر های تاریخی عربستان سعودی است و به سبب قرار داشتن کعبه ، قبله گاه مسلمانان در آن مقدس ترین شهر اسلام به شمار می رود.

مکه زادگاه حضرت محمد (ص) پیامبر اسلام و محل بعثت ایشان است. خانه ی کعبه در مسجد الحرام قرار دارد که بزرگترین و مهم ترین مسجد دنیا است.

خانه کعبه قبله ی مسلمانان جهان است و همه ی مسلمانان هر روز به سمت کعبه نماز می خوانند.

طواف خانه ی کعبه یعنی به دور خانه ی کعبه می گردیم .

۴- مدینه نام شهری است در منطقه حجاز واقع در شبه جزیره عربستان ، این شهر پیش از هجرت اسلام یثرب نام داشت که با ورود پیامبر ، آن را مدینه النبی نامیدند.

۵- به سرزمینی که از سه طرف به آب و از یک طرف به خشکی راه داشته باشد شبه جزیره گفته می شود. شبه جزیره عربستان در جنوب غربی آسیا قرار دارد . این شبه جزیره پهناورترین شبه جزیره ی جهان است.

۶- شبه جزیره یا جزیره العرب میان آب های خلیج فارس ، دریاهای عمان و عرب در مشرق ، اقیانوس هند و خلیج عدن در جنوب و دریای سرخ در مغرب قرار دارد. و به سبب جریان رود ها از حمله فرات در قسمت شمالی آن به صورت جزیره درآورده شده است.

۷- برای پیدا کردن جهت قبله از وسیله ای به نام قبله نما استفاده می کنیم . عقربه ی قبله نما سمت جنوب غربی را نشان می دهد.

ما در هر جای کشور ایران که زندگی می کنیم . اگر جهت جنوب غربی را روی قطب نما پیدا کنیم یعنی رو به سمت قبله ایستاده ایم .

۸- غار حرا

کوه حرا به نام جبل النور نیز شناخته می شود این کوه یکی از مکان های مقدس شهر مکه و از آثار مذهبی باقی مانده از عصر رسالت به شمار می رود . در شمال شرق مکه واقع شده است . این غار محل عبادت رسول خدا (ص) بوده و آن حضرت چندی از ایام سال را به ویژه ماه مبارک رمضان را در آن به سر می برده است . در همین غار بود که نخستین بار بر رسول خدا (ص) وحی نازل شد . ایشان در این غار بود که از طرف خداوند به پیامبری مبعوث شدند .

۹- حضرت محمد (ص) پس از مبعث ، ماموریت یافتند که مردم را به مدت ۳ سال پنهانی به دین اسلام دعوت کنند پیامبر (ص) به مدت سه سال فقط خویشان و آشنایان را به صورت مخفیانه به دین اسلام دعوت می کردند.

۱۰ - بعد از سه سال خداوند به ایشان ماموریت داد تا همه ی مردم را آشکارا به اسلام دعوت کند .

۱۱- وقتی خبر ظهور اسلام در عربستان پیچید ، کافران و ثروتمندان مکه از گسترش اسلام احساس خطر کردند. زیرا آنها نمی خواستند بت پرستی از میان برود و مردم باهم برابر باشند بلکه دوست داشتند با ظلم و ستم بر مردم حکومت کنند.

۱۲- از این رو تصمیم گرفتند با دادن پول و مقام به حضرت محمد (ص) ایشان را از راه خدا بازدارند ولی پیامبر پیشنهاد کافران را نپذیرفت.

۱۳- وقتی کافران فهمیدند حضرت محمد (ص) از مبارزه با بت پرستی دست بر نمی دارد . به فکر آزار و اذیت او و پیروانش افتادند . برخی از پیروان پیامبر را شکنجه کردند ، بعضی از آنها شهید شدند ، حتی خود پیامبر نیز از این آزار و اذیت ها در امان نبودند اما با مهربانی آن ها را به راه خدا و دین اسلام دعوت می نمودند.

۱۴- آزار و اذیت کافران آن قدر زیاد بود که پیامبر به جمعی از مسلمانان دستور دادند که به حبشه هجرت کنند . زیرا پادشاه کشور حبشه ، مردی عادل بود و مسلمانان می توانستند در آن کشور آزادانه زندگی کنند. سرپرست مسلمانان مهاجر جعفر پسر عموی پیامبر (ص) بود

۱۵- شعب ابی طالب :

دره ای میان دو کوه در شهر مکه است . این منطقه ملک عبدالمطلب بوده است . خانه ی متعلق به حضرت خدیجه که پیامبر (ص) با او در آن زندگی می کرده در این محل واقع بوده است. به دلیل نزدیکی به کعبه بهترین نقطه ی مکه بوده است در سال هفتم بعثت ، رسول خدا (ص) و مسلمانان به سبب آزار های مشرکان به شعب پناه جستند و سه سال در محاصره ی اقتصادی و اجتماعی در این مکان به سر بردند.

۱۶- کافران باهم پیمان بستند که رابطه ی خود را با مسلمانان قطع کنند و با آنها خرید و فروش و ازدواج نکنند. آن ها عهد نامه ای نوشتند و آن را در خانه ی کعبه گذاشتند.

۱۷- پس از مدت سه سال ، روزی پیامبر خدا از جانب خدا آگاه شدند که موریانه عهد نامه ی کافران را خورده است . ابوطالب (ع) عموی پیامبر ، این خبر را به کافران داد و از آنان خواست که عهدنامه را بیاورند و همچنین گفت : اگر محمد(ص) درست نگفته باشد او را به شما تسلیم خواهد کرد .

کافران رفتند و دیدند که پیامبر (ص) درست گفته است بنابراین به پیامبر و مسلمانان اجازه دارند که دوباره به مکه بازگردند.

۱۸- رویداد های خط زمان در درس ۱۵

۱	۲	۳	۴	۵
بعثت پیامبر (ص)	دعوت پیامبر به اسلام به طور پنهانی	دعوت پیامبر به اسلام به طور آشکارا	هجرت مسلمانان به حبشه	اقامت در شعب ابی طالب